7. Лановой В. Рынок и воспроизводство [Текст] / В. Лановой; отв.ред. И.И. Лукинов. – К. : Наук. думка, 1991. – 232с. – (АН Украины. Институт экономики)

8. Лишиленко О. В. Бухгалтерський управлінський облік [Текст]: підручник / Лишиленко О. В. – Київ : «Центр навчальної літератури», 2006. – 254 с.

9. Мескон М. Основы менеджмента [Текст] / Мескон М., Альберт М., Хедоури В.; пер. с анг. Л. И. Евенко. – М. : Дело, 1997. – 704с.

10. Нападовська Л. Управлінський облік: суть, значення та рекомендації щодо його використання в практичній діяльності вітчизняних підприємству [Текст] / Нападовська Л. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – №8-9. – С. 50-62.

11. Партин Г. О. Формування стратегічної моделі управління витратами підприємства [Текст] / Г. О. Партин // Фінанси України. – 2004. – № 11. – С.124-133.

12. Хотинская Г. И. Концептуальные основы управления затратами [Текст] / Г. И. Хотинская // Менеджмент в России и за рубежом. – 2002. – №4. – С.23-30.

13. Шандова Н. В. Створення ефективної системи управління витратами підприємства [Текст] / Н. В. Шандова // Фінанси України. – 2003. – № 7. – С. 97-101.

14. Шандова Н. В. Методичні аспекти організації управління витратами [Текст] / Н. В. Шандова // Фінанси України. – 2003. – № 12. – С. 53-57.

15. Шанк Дж. Стратегическое управление затратами: Новые методы увеличения конкурентоспособности [Текст] / Шанк Дж., Говиндараджан В.; пер. с англ. Е.П. Бугаева. – СПб. : Бизнес Микро, 1999. – 288с.

16. Abernathy William J. Industrial Renaissance [Text] / Abernathy William J., Clark Kim B., Kantrow Alan M. – New York: Basic Books, Inc., Publishers, 1983. – 194p.

17. Chen R.C. Cause-Effect Analysis for Target Costing [Text] / Chen R.C., Chung C.H. // Management Accounting Quarterly. – 2002. – Winter. – S.1.

18. Williamson O. E. The Economics of Antitrust: Transaction Cost Considerations [Text] / Williamson O. E. // University of Pennsylvania Law Review. – 1974. – June. – №122. – S.1439-1496.

Король В.С.,
к.е.н.,доцент
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми У формуванні національної економіки на ринкових засадах особливе місце займає реформування аграрного сектора. Це пов’язано, по-перше, у зв'язку із його значущістю в процесах відтворення, по-друге, через специфіку розвитку аграрних відносин і форм власності в сільському господарстві. Тому процес здійснення ринкової трансформації агропромислового виробництва передбачає формування різних форм власності та форм господарювання і, в першу чергу розвиток приватновласницьких форм господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Феномен приватної власності в землеробстві відзначив наприкінці XXVIII ст. талановитий український економіст-юрист С.Ю. Десницький, до речі, студент і однодумець відомого А. Сміта. Український вчений зауважив, що землеробські народи, в тому числі й український, прагнуть вести приватновласницьке господарство. Потім цю думку підтвердили такі видатні українські економісти, як В.І. Вернадський і М.І. Туган-Барановський. На підтвердження їх доцільності вже проведені наукові дослідження, вказують відомі економісти-аграрники О. Онищенко, В. Юрчишин та ін., в яких розкриваються переваги і види селянсько-фермерських господарств, що виникли в результаті економічних трансформацій в аграрному секторі [1].

Приватновласницькі господарські форми, що розвивалися протягом тисячоліть, увійшли у свідомість українського селянства, детермінували значною мірою його поведінку, господарську активність і соціальну орієнтацію. А тому «ні насильницьке позбавлення селян прав на важко зароблену кількома попередніми поколіннями землю, ні багаторічні спроби партійно-радянської влади переконати їх у тому, що з безземеллям їм треба змиритися назавжди, - як справедливо твердить В. Юрчишин, -

не викорчували прихованої, утаємниченої, глибокої селянської ностальгії за власною землею, за правом бути на ній хоча й далеко не завжди заможним, та все ж вільним господарем, тільки-но з'явилася реальна можливість, такі почуття стали прискорено відроджуватися і матеріалізуватися» [2].

Тому трансформування відносин власності в аграрній економіці вимагає її належного інноваційного оснащення, яке повинно забезпечити відповідний динамізм її розвитку

Постановка завдання Одним з пріоритетних напрямів дій реформування аграрного сектора, які б враховували інтереси зацікавлених груп є перетворення агропромислового комплексу у високоефективний, експортоспроможний сектор економіки, забезпечення продовольчої безпеки держави, враховування значущості соціального капіталу, який потрібно зберігати і примножувати, щоб людський потенціал функціонував повномасштабно і ефективно.

З цією метою в статті ставляться завдання: обґрунтувати умови для розвитку велико-товарного виробництва на ринкових засадах, сільськогосподарської кооперації фермерських і селянських господарств, приватних підприємств та виробничих кооперативів у сфері агробізнесу, переробки і збуту продукції; забезпечити приріст валової продукції сільського господарства і продукції харчової промисловості не менш як на 12-15%; стабілізувати розвиток тваринництва шляхом поліпшення забезпечення сільськогосподарських підприємств та особистих селянських господарств кормами, розширення обсягу послуг з питань селекції та відтворення стада, заготівлі і збуту продукції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнення поглядів економістів України щодо здійснення політики трансформацій відносин власності в сільському господарстві показує, що їх можна звести до визнання необхідності таких трансформацій, які відповідають національній культурно-господарській традиції. Встановлено, що матеріальні, економічні, організаційні та психологічні умови проведення перетворень в аграрному секторі України не були належно підготовлені, що позначилося на глибині й темпах їх проведення.

На основі проведених досліджень визначено необхідність проводити сприятливу цінову політику щодо сільськогосподарської продукції, у тому числі шляхом закупівлі зерна до державного матеріального резерву. Важливе значення має продовження формування цілісної інфраструктури аграрного ринку, державної системи моніторингу ринку сільськогосподарської продукції і продовольчих товарів. Необхідно забезпечити застосування механізмів регулювання та прогнозування ринків стратегічно важливих видів сільськогосподарської продукції і продовольства, впроваджуючи галузеві баланси сільськогосподарської продукції і продовольства, фінансових механізмів та інших випереджувальних заходів захисту національного сільгоспвиробника у зв'язку із вступом до СОТ; якість сільськогосподарської продукції і продовольства повинна відповідати міжнародним вимогам державних стандартів, фітосанітарним та ветеринарним правилам.

Необхідним також є створення умов для запровадження сучасної системи матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва на основі його підтримки за рахунок бюджетних коштів, причому коротко- та довгострокових кредитів, залучення довгострокових кредитів обсягом не менш як 1,2-1,5 млрд. грн. на придбання насамперед складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва; удосконалення практики фінансового лізингу, узгодження дій між Урядом, споживачами та постачальниками матеріальних ресурсів для сільського господарства.

Як відомо, будь-яке новаторство вимагає фінансової підтримки. Це стосується і сільського господарства, переведення якого на ринково-конкурентний шлях розвитку потребує підтримки з боку банків. На сучасному етапі відбувається налагодження зв'язків між банками і сільськогосподарським виробництвом. Зокрема, тому сприяли закони «Про зерно та ринок зерна в Україні», «Про іпотеку». «Про створення та діяльність іпотечних установ в Україні», «Про ринок землі» та ін. Всі вони сприяють збільшенню кредитування сільськогосподарських підприємств, зменшенню ризиків, а тим самим створюються передумови для фінансової підтримки інвестиційно-інноваційного процесу в аграрному секторі економіки країни і регіонів [3].

У галузі землеробства і рослинництва особливого значення набуває нарощування товарних обсягів зерна, соняшнику, цукрових буряків, кормових культур, продукції овочівництва, баштанництва, виноградарства та садівництва.

У галузі тваринництва першочерговими заходами у виробничій сфері слід вважати: стабілізацію поголів'я сільськогосподарських тварин з наступним розширеним його відтворенням; реструктуризацію порідного складу в скотарстві шляхом переходу від комбінованих порід молочно-м'ясного і м'ясо-молочного напрямів продуктивності до спеціалізованих - молочного та м'ясного; зменшення питомої ваги яловичини в структурі м'ясних ресурсів від 70 до 48-50% та відповідне збільшення частки свинини від 20 до 30% і м'яса птиці - від 9 до 15%; відродження вівчарства (перепрофілювання з вовнового на м'ясо-вовновий напрям продуктивності, створення вітчизняних племінних ресурсів); забезпечення галузі вітчизняними ветеринарними препаратами на рівні не менше 90% потреби, профілактика особливо небезпечних хвороб; створення організаційно-економічних засад для ефективного функціонування спеціалізованих підприємств з виробництва свинини, яловичини та продукції птахівництва.

У стратегічному плані слід готуватись до серйозного нарощування експорту кінцевої продукції, виробленої із сільськогосподарської сировини.

Якщо Україна зможе в найближче десятиріччя довести валовий збір зерна до 50-60 млн. т (що цілком реально), то і його експорт, без будь-якої шкоди для внутрішнього споживання, можна забезпечити на рівні 15-20 млн. т.

Головне завдання територіальної організації аграрного виробництва полягає в тому, щоб розробити для кожної зони і підзони комплекс економічних, організаційних, технічних, агрономічних, зооветеринарних, середовищно - формуючих природоохоронних, реабілітаційних, комплексно-меліоративних, землевпорядних та інших заходів, спрямованих на підвищення продуктивності та економічної ефективності використання аграрно-ресурсного потенціалу. Важливе значення в системі цих заходів відіграє оптимальне розміщення сільськогосподарських культур з урахуванням природно-економічних умов кожної зони.

Для формування конкурентоспроможного аграрного виробництва особливого значення набуває інноваційне спрямування аграрної політики держави, що зумовлює пошук нових форм інтеграції науки і виробництва.

Необхідно сприяти:

- розвитку інноваційної інфраструктури, у тому числі технологічних парків, технополісів, бізнес-інкубаторів;
- удосконаленню нормативно-правової бази з питань регулювання інноваційної діяльності, зокрема у галузі трансферу технологій, упорядкування оцінювання об'єктів інтелектуальної власності з метою її комерціалізації;
- стимулюванню інноваційної діяльності, впровадженню механізму державного замовлення на реалізацію пріоритетних інноваційних проектів, підвищенню інноваційної активності малого і середнього підприємництва;
- запровадженню механізмів стимулювання інвестування інноваційної діяльності, зокрема, довгострокового кредитування за допомогою інструментів рефінансування комерційних банків, державних небанківських фінансово-кредитних установ;
- активізації регіональної інноваційної політики на основі розробки програм науково-технічного та інноваційного розвитку регіонів, створення регіональних промислових кластерів, центрів передачі та розповсюдження високих технологій, небанківських фінансово-кредитних установ, розвитку регіональної мережі науково-технічної та інноваційної інформації.

Наслідком цінової стабілізації на зовнішніх, а слідом за ними і внутрішніх агропродовольчих ринках, стане зменшення кон'юнктурної невизначеності на цих ринках. Таким чином, сільгоспвиробники зможуть більш ефективно і раціонально розподіляти свої ресурси, що, в свою чергу, стане позитивним чинником розвитку внутрішнього агропромислового ринку.

Масштаби розширення торгівлі сільськогосподарською продукцією будуть залежати від конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції, підвищення її якості.

Потребують детальнішого аналізу і оцінки вчених сучасні концепції регулювання торгівлі сільськогосподарською продукцією в рамках СОТ і Європейського Союзу, їх вплив на формування регулятивних систем зовнішньоторговельної діяльності України.

Для аграрного сектора економіки особливо важливою є фінансово-кредитна підтримка сільськогосподарських виробників-експортерів. Такі форми державної підтримки, як експортне кредитування та страхування експортних кредитів в Україні, лише зароджуються.

Для забезпечення сільськогосподарських виробників-експортерів додатковими фінансовими ресурсами вважаємо за доцільне створення за рахунок державних і комерційних коштів спеціального фонду експортного кредитування, який повинен мати цільовий характер і використовуватися з метою відшкодування різниці між пільговими та ринковими позичковими ставками на експортні кредити для сільськогосподарських виробників-експортерів; кредитування інноваційної діяльності експортно орієнтованих підприємств аграрного сектора; здійснення обліку і контролю за розподілом, цільовим використанням і поверненням виданих банками пільгових експортних кредитів.

Проблема гарантування та страхування експортних кредитів є особливо важливою в умовах переходу до ринкової економіки. Українська банківська система у зв'язку із високими ризиками в аграрній сфері та недостатньою капіталізацією не спроможна надавати дешеві кредитні ресурси. Вважаємо за необхідне створити в Україні Агентство страхування експорту чи іншу організаційну структуру, яка б займалася питаннями фінансової підтримки вітчизняних виробників-експортерів.

Механізм державної фінансової підтримки сільськогосподарських виробників-експортерів повинен мати відповідне дійове законодавче забезпечення.

Висновки з даного дослідження Аграрний сектор економіки, займаючи важливе місце в національній економіці, перебуває на етапі глибокої трансформації, стратегічним напрямом якої є інноваційний розвиток і приведення сільськогосподарського виробництва до ринкових вимог

конкурентоспроможності. Для здійснення обгрунтованих реформ необхідно: проводити сприятливу цінову політику щодо сільськогосподарської продукції; сформувати цілісну інфраструктуру аграрного ринку; організувати державну систему моніторингу ринку сільськогосподарської продукції і продовольчих товарів; забезпечити застосування механізмів регулювання та прогнозування ринків стратегічно важливих видів сільськогосподарської продукції і продовольства,; впроваджувати галузеві баланси сільськогосподарської продукції і продовольства; забезпечити якість сільськогосподарської продукції і продовольства відповідно до міжнародних вимог державних стандартів.

Література

1. Послання Президента України до Верховної Ради України "Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки" // Урядовий кур'єр - 2002. - 9 червня.

2. Лукінов І. Економічні трансформації (наприкінці сторіччя) / І. Лукінов. - К., - 1992. - С. 248-249.

3. Онищенко О. Господарства населення: підсумкові оцінки, прогнози / О. Онищенко // Економіка України. - 2003. - № 3. - С. 63.[1]

4. Чеботарьов В. Структура АПК та формування інноваційної політики її трансформації / В. Чеботарьов // Економіка України. - 2003. - № 4. - С. 55.

5. Юрчишин. В. Господарства населення: проблеми майбутнього / В. Юрчишин // Економіка України. - 2003. - № 9. - С. 68.[2]

6. Саблук П. Т. Розвиток земельних відносин в Україні / П. Т. Саблук. – К. : ННЦ «ІАЕ» УААН, 2006. – С. 139-162.

7. Зубець М. В. Прогрес агропромислового комплексу України на базі інноваційних технологій / М. В. Зубець // Утвердження інноваційної модулі розвитку економіки України. – С. 119-120.

Гвоздєй Н.І.,
к.е.н., ст. викладач
Уманський національний університет садівництва

ФІНАНСОВИЙ ПЛАН ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Рикові умови виробничо – господарської діяльності підприємств, що склалися нині в Україні, висувають нові вимоги до обґрунтування інвестиційних проектів, такі, як необхідність проведення маркетингових досліджень, вивчення альтеративних варіантів умов здійснення діяльності тощо. Але і традиційне завдання оцінки ефективності проекту в сучасних умовах повинно вирішуватись з урахуванням нових аспектів мотивації інвестиційної діяльності.

Ефективний розвиток сільськогосподарського виробництва значною мірою залежить від процесів оновлення й накопичення капіталу. В умовах економічної кризи інвестиційна діяльність вітчизняних сільськогосподарський товаровиробників значно послабилася. Це призвело до зниження технічного оснащення підприємств, погіршення сприятливості аграрного сектору до впровадження сучасних наукових розробок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств за останні роки досліджували такі вчені як С.О. Буткевич, М.І. Кисіль, М.Ю. Коденська, М.М. Кропивко, Є.О. Ланченко, О.В. Ролінський, П.Т. Саблук, П.А. Стецюк, О.Ю.Старіков, О.П. Шпак [2-5]. Однак економічну трансформацію сільського господарства не завершено, виникають нові проблеми розвитку галузі, змінюються тенденції в інвестуванні, що вимагає продовження досліджень з цієї проблеми й пошуку шляхів розв’язання як старих, так і нових завдань.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлення результатів оцінок сучасного стану інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств і напрямів її активізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами досліджень встановлено, що на сучасному етапі розвитку сільського господарства абсолютна більшість інвестицій здійснюється у реальній формі в основний і оборотний капітал підприємств.

Важливим аспектом інвестування є фактор часу, який у командній економіці майже не брався до уваги. В економічних умовах ринкового типу, коли при підвищенні самостійності суб’єктів господарювання існують різні напрямки використання наявних фінансових ресурсів, реалізація